

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica ishaja 1., 10. in 20. dné vsaciga mesca na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik. izide Danica dan poprej.

Tečaj XVI.

V Ljubljani 1. sušca 1863.

List 7.

Marija moje želje.

O Marija, moje želje!
Kadar spomnim se na Té,
Zalost zagine, in veselje
Pride v tožno mi sercé.
Ti deliš veselje, mir,
Milosti si blage vir.

Ko na zemlji si zaspala
Serčno, mirno, presladko.
Si v višave se podala,
Te ne vidi zdaj okó;
Pa pri Tebi so še želje.
K Tebi zdíha še sercé.

Ti v nebeških si višavah,
O preljuba Mati mi!
Meni v zemeljskih težavah
Pa bitko sercé medli
O, do rajskih naj planin
Pridem k Teb' s pušavo sin!

Bi pri Tebi hotel biti.
Pri Kraljici svoji stat'
In se s Tabo veseliti.
O ljubezni polna Mat'!
K materi otrók hiti.
Sej brez nje veselja ni.

Rad bi tvoje obličje vžival.
Je nad angeljsko svetlost,
Rad pri Tebi bi prebival,
O to bila bi sladkost!
O de bi že vslišan bil,
In pri Bogu Te častil!

Vodi, vodi, srečno vodi
Čolnió moj življenja mi.
V zadnji uri z mano bodi.
De se duša ne zgubi.
Serčno prosim, sladka Mat'
Prid' me takrat obiskat!

Ant. Namre.

JERNEJ,

po milosti Božji in apostoljskiga sedeža
teržaško-koperski škof.

duhovstvu in vsim vernim zveličanje in blagoslov
v Gospodu!

Preljube ovčice! kakor pastir, ki je dolžan skrbeti za varnost in dušni blagor sebi izročene čede, imamo navado, vas vsako leto z nekterimi besedami nagovoriti. V ta namen pa si izvolim tudi čas, ki je po keršanski šegi v to posvečen, de se zderžujemo posvetniga hrupa in veselja, zbiramo se pa v duhu, ko nas tarejo mnogotere nadloge pozemeljskiga življenja. Izvolili smo si, naj še enkrat rečemo, ravno začetek štiridesetskiga posta, in vas želimo nagovoriti z vso ljubeznijo, kakor zvest, če ravno nevredin služabnik tistiga preljubiga nebeškiga Pastirja, ki se je ravno s štiridesetdanskim postam in z molitvijo pripravljaj za odrešenje. Zaslišite tedaj, preljubi! iz naših ust glas ravno tistiga nebeškiga Pastirja, ki vas le zato kliče na višave resnice in pravice, de se vdeležite zveličanja, ter večniga življenja. Zaslišite ta glas pa tudi zlasti zato, de se ne daste zapeljati priliznjenim besedam posvetnih najemnikov, ki neprenehama trosijo nove in spačene nauke, in se le iz tega namena in konca vrivajo za vodnike derhalim, ktere so zapeljali, de bi jih izdali in prodali tistim roparjem in morivcam, ki ne pridejo po družiga, kakor le krast, klat in pokončevat. (Jan. 10. 10.)

To leto vas zavračamo na besede apostelnove: „En Gospod je, ena vera, en kerst, en Bog in Oče vsih, ki je čez vse, in po vsim in v nas vsih.“ (Ef. 4. 5—6). Utegne pa kdo vprašati: „Čemu ob naših časih še na to spominjati, de je en sam Bog, da bodimo edini mi verni kristjani?“ Sej je že zdavnej preklicana sleherna malikovavska neumnost, in ni ga stoletja, v katerim bi bile ljudstva bolj zedinjene, ko ravno dandanašnji. Za lahko in naglo občenje ali zvezo med seboj je preskerbljeno, ter zginila je vsaka odležnost ali dalja med kraljestvam in kraljestvam, med deželo in deželo, med mestam in mestam.“ To je vse prav! Ali ravno ta pristavek ali ugovor nam pa tudi priliko daje, vam po poročilu Jezusove svete vere bolj na tenko razjasniti tiste navadne misli sadajniga sveta, ki množicam vest in serce dregajo, pa zdražbe sejejo. Kajti veliko se sliši krokati le po splošnjim zedinjevanju vsih narodov; pozneje se pa djansko skaže, de je vse le na to namerjeno, de bi se ljudstva po svoji rodovini in jeziku osamotile — in ločile. Poglejmo, kakošne nauke imamo zastran tega v sv. pismu.

Bog je zagrešeniga Adama pahnil iz srečniga raja in ga obsodil obdelovati zemljo, iz ktere ga je vstvaril. In takrat je pridjal Adam svoji zakonski tovaršici ime Eva ali mati živih, ker bila je namenjena, de bo ona mati vsih na zemlji. (1. Moz. 3. 20—23). Tako tedaj izvirajo po rojstvu ljudje vesoljniga sveta iz ene same rodovine, in ta zarod od eniga in ravno tistiga očeta in matere ni in ne bo nikdar prenehal, dokler bo veka in časa. Ko je pa Bog ob Noetovim času mavrico na nebo razpel v zastavo svojih obljub, de človeški rod nikoli ne bo potrebljen z zemlje, je ravno pod tem znamenjem svoje vsega-mogočnosti, bi rekli, pod sedmobarvenim banderam nasproti tudi Noe z vso svojo rodovino njemu zvestobo priseči mogel. (1. Moz. 9. 1—17).

In ko je Bog poklical Abrahama, de naj spričevanje da tisti veri, ktera edina zveliča svet, je oblagodaril s tem v njegovim semenu tudi vse narode vesoljniga sveta (1. 12. 1—3). Na gori Sinaju pa govori Bog kot edini Gospod vsih narodov, ki noče z nobenim bogam skupaj imeti ne vladanja, ne slave, ne časti. Prav za tega voljo pa povzdigne prerok Izaija svoj glas (2. 1—3): „In poslednje dni bo ustanovljen hrib Gospodove hiše verh hribov, in se bo povzdignil čez griče, vreli bodo k njemu vsi narodi ..., ker s Siona se bo izhajala postava, in Gospodova beseda z Jeruzalema.“

Jezus pa, ki je prejel iz Očetove roke žeslo kraljestva, kterimu ne bo konca (Luk. 1. 33.), de bi poterdil sedež kralja Davida in premagal moči te-

mote in smerti, pošlje aposteljne po vsem svetu oznakovat evangelij vsi stvari, in v tem evangeliju se zamorejo zveličati vsi pravoverni kristjani; nevernikom pa se napoveduje sodba večniga pogubljenja (Mark. 16, 15. 16). Jezus tedaj želi zediniti vse narode vsiga sveta pod enim pastirjem, kterimu je izročil ključne svojiga nebeskiga kraljestva in je postavil eno samo apostoljsko Cerkev, ki je na skalo zidana (Mat. 16, 18), kateri je obljubil svojo vedno pomoč.

Po tem takem smo tedaj vsi sploh, karkoli jih je živelo, jih živi in živelo bode na svetu, karkoli jih je od žene rojenih, se rodi in se bo rodilo od konca sveta, karkoli jih diha pozemeljski zrak, in karkoli se jih bo v večnost preselilo, ob kratkem, vsi smo otroci ravno tistiga očeta in tiste matere, vsi bratje tiste hiše, vsi podložni ravno tistiga Gospoda, služabniki ravno tistiga gospodarja, vsi ravno s tisto postavo zavezani, vsi ravno k tistimu zveličanju poklicani, vsi ravno tistimu varhu podverženi, ki odpira vrata v nebesko zveličanje, in po tem takem ni nobeniga razločka ne med Gerkam in Judam, ne med Barbaram in med Scitam, ne med sužnjim in prostim, temuč vsi smo poklicani, de se zedinimo v eno telo (Kol. 3, 11–15.) v zavezi miru.

Večni Stvarnik sam, ki hoče de naj ljudje v prijazni zvezi med seboj živijo, je pa vendar vstavil tudi ločitev mej otroci in starši. „Človek bo zapustil svojiga očeta in svojo mater in se bo deržal svoje žene“ (1. Moz. 2, 24). Glejte dovoljenje ločitve rodovinskih domačih udov skoz zakon.

Bog zmeša človeški jezik, ki se le edini govori (1. Moz. 11, 6–8), in razstavi ljudi po vsih deželah. Glejte ločitev narodov.

Bog zroči zemljo ljudem v posestvo, pa zase prihrani vso oblast do nje, on razdeli države ljudem v obdelavo (1. Moz. 13, 15–17), pa pokliče po svoji sveti volji v časi tudi druge in ptuje ljudstva, de se polastijo mest in držav, kakor besedi po preroku Amozu (6, 8–9, 7–8): „Gospod Bog vojskinih trum pravi: Jez studim osabnost Jakopovo in sovražim njegove hiše, in izdal bom mesto z nje ga prebivavci vred.“ — „Ali nisim Izraela izpeljal iz Egiptovske dežele, Palestincev iz Kapadocije in Sirijanov iz Ciren? Oči gospoda Boga so nad tem grešnim kraljestvom, in iztrebil ga bom znad zemlje, vendar pa ko bom trebil, ne bom iztrebil Jakopove hiše.“ — Glejte razdelitev kraljestev.

Bog sam je poterdil pravično posestvo, pa prepovedal je tatvino (11. Moz. 20, 15–19), in tudi celo poželenje ptujiga blaga, zlasti ker se ne najde nobena postava, de bi naložila človeku dolžnost, se svojiga premoženja zato znebiti, de bi s tem vdeležil se posestva na spolovino, to poterdi sv. Peter rekši Ananiju, de posestvo naj bi bilo njemu ostalo in tudi denar prodaniga, de je bil njegov denar. (Djanj. apost. 5, 1–4).

Ne le zgodovina človeškiga rodu, ampak tudi vravnava tega sveta po volji samiga Boga, njegoviga Stvarnika, Zveličarja in Kralja spričujejo očitno potrebo prijaznosti in združnosti med rodovinskimi udi, narodi in vsimi ljudstvi sploh, in pa tudi med posamnimi zemeljskimi prebivavci v zavezi ljubezni, ki je pglavitna postava Kralja Kristusa, ker on zapoveduje Boga čez vse ljubiti, in bližnjiga, kakor sam sebe. Vlastna postava dovoli sicer tudi ločitev rodovinskih hišnih udov, narodov, in pa razdeljenje posestva in premoženja; pa tej postavi mora biti v podporo pravica. Po tem takem se pa morejo ljudstva le v ljubezni zediniti, in v pravici se ločiti. Ali se pa tega deržijo dandanašnje ljudstva?

Se li ne išejo zediniti, če prav tudi prelomijo zapoved pravice? In pa to ločenje in razdeljenje ljubezni vkljub?

Narava ali natura in pa sveta vera dopuščate prijazno zvezo enakšnih življev, če se le človeško društvo veže v ljubezni ali po rodovini ali po kervi, ali po jeziku in omikani umnosti, in pa po postavi in koristi. Ni pa pripušeno nobeno zedinjenje, ki bi se drugač vravnalo, razun kakor Božja in pa človeška postava velevala. Naj se ne psuje Bog, Gospod nebes in zemlje, ki kako ljudstvo zdaj povikša in zdaj poniža, ker po svoji neskončni modrosti, usmiljenji in pravičnosti se ne more vpogniti pohlepi družbeniga zedinjenja po termi kakiga mogočnika. Ne smé se podkopati soseska blagovitost in pa mirna zadovoljnost samo iz hlepenja po časti in pa zavolj umazaniga dobička. Naj se že deli po pravici; pa naj se ne spodbija pohišni mir in sprava, naj se ne spodnašajo cutljeji spodobnosti in spoštovanja, hvalčnosti, slave in časti — in naj se ne nadlegva vest in pa pobožnost.

Pravica, le ona sama naj loči razne pohišne ude, dežele, kraljestva in cesarstva, ljubezin pa naj vodi in vravnava medsebojne potrebe in ugodnosti, domači in deržavni blagor: in le potem bodo jenjale vojske in maševanje, bo zginila stiska, in le tako se bo dalo obravnovati, kako de bi si nasproti dobro delalo, in se odpirali v revah in težavah studenci tolažbe in pomoči, in le tako bodo dopolnjene besede Izaija preroka, ki pravi: „Gospod nas bo učil svoje pota in bomo hodili po njegovih stezah. Gospod nas bo sodil, to je, bo narodom pravo pot kazal in bodo meče v lemeže in svoje sulice v serpe pokovali: nič več ne bo narod zoper narod meča vzdigoval, in tudi se ne bodo več za vojsko vadili.“ (Iz. 2, 3, 4.)

Preljube ovčice! ne mislite pa, de bi bil naš namen, s političnim ali posvetnim modrovanjem vas pripravljati za štiridesetdanski post; nič manj kot to! temveč je naša serčna želja, vaše misli odvrčati od govorjenja zastran političnih zadev, in vašo pazljivost pri vsaki spremembi tega sveta obračati le samo na previdnost Božjo. Zakaj na visoki stopinji, na ltero vas je postavila sveta Kristusova vera, zamorete na svetu brez vse shomatije živeti in potovati stezo zemeljskiga življenja, brez de vas ostrašijo križi in težave tega sveta in de se veselite časniga posestva, brez de bi nebeskiga zgubili. Če vi torej, ljubi otroci matere katoliške Cerkve, eden drugimu rečete ali očitate: „Jez sim Slavjan, jez Lah, jez Nemec, jez Gerk,“ vas vprašamo s sv. Pavlam: „Je li Kristus razdeljen“ (1. Kor. 1, 13.)? nismo li vsi bratje med seboj? in ne prosimo li Boga našiga Očeta: „Pridi tvoje kraljestvo!“ in ne želimo li si vsi sploh brez vsiga razločka ravno tiste dedine ali jerbšine v Kristusu Jezusu?

Ali postavimo, nekdo, kdor si že bodi, bi hotel svojo terditi, de njemu gre pervimu biti v Gospodovi hiši. Vprašali bi ga: „Ali je pa tudi voljan piti grenki kelih, ki mu ga ponuja svet?“ (Mark. 10, 38.) — „Bog se ustavlja prevzetnim, ponižnim pa daje gnado.“ (Jak. 4, 6.)

In če bi se pritožil kaki drug, de se v zboru imenitnih govori jezik, ki ga ne razume (Ps. 80, 6), ali če bi bil suženj, in sliši, de se mu ravno takó ime premeni, kakor so se izraelskim mladenčem v babilonski sužnosti domače imena premenile v kaldejske (Dan. 1, 4–8.), rečemo, de se mu ni treba shomatati zato in toliko manj še, ker čednost in modrost ne zgubite nikdar svoje časti in cene.

Ni li bil Jožef suženj v Egiptu in ga li ni Faraon povzdignil rekši, de ni od njega nobeniga bolj umniga in modriga? (1. Moz. 51. 39.) — Ni li bil Daniel v sužnosti zavolj svoje modrosti v škerlat oblečen, in niso li bili njegovi trije tovarši oteti iz ognjene peči, v katero so bili verženi zavoljo tega, ker so se zvesto držali zakona svojih očakov v ptuji deželi, in so bili po tem ravno tam povikšani, kjer so bili k smerti obsojeni? (Dan. 3. 91. 5. 29.)

Kaki drugi si bo pa še otožno k sercu gnal, ter mislil, ravno med tem, ko se modrost psuje, od Boga razodeta resnica, kristjanska čednost obrekuje, poštenost in nedolžnost zasmehuje; se čast in blišoba ovijate okoli neumnosti, zmotnjave, hudobije in vsake druge gerdobije. Rečemo pa, de v taki okolišini naj prevdarja, kar sv. Pavel govori, rekoč: „Ali ni Bog storil, de je neumna modrost tega sveta? Kar je slabo pred svetam, je izvolil Bog, de bi osramotil, kar je mogočniga; in kar je neimenitno in zaničljivo pred svetam, je izvolil Bog, in kar nič ni, de bi razdjal, kar je.“ (1. Kor. 1. 20; 27. 28.)

Naj se torej iztira serd med ljudstvom in ljudstvom, in naj se poganjajo narodi z narodi v čednosti in popolnosti, naj se povzdigne pobožnost, in snova naj se duhovna in telesna omika po lastni umnosti brez vse nevošljivosti in sovraštva. S pravico naj se razdeluje pozemeljsko posestvo in v ljubezni naj se edinijo serca za vesoljno dobro. Bogu naj se izročijo osebe dežel in njih okranj, mest, trgov, družin in oseb! — Bogu rečemo, ki v svoji roki ima prav tako kraljevo serce, kot potokovo vodo, on ga oberne, kamor ga koli hoče (Preg. Salom. 21. 1.); in kaj se več: tudi lasje naše glave so vsi razšeti. (Luk. 12. 7.) Nikar si s tem glave ne belimo, kaj de je odločil Gospod s svetam; zakaj nam ne gre vediti časov, ktere je Oče ohranil v svoji oblasti, postaviti izraelsko kraljestvo (Djan. ap. 1. 6. 7.); temveč zahvalimo ga za neskončno dobroto, de nas je vzel v svoje varstvo in brambo proti slehernim napadnikom, ko dobri Pastir, ki varuje svojo čedo, in pa ponižno ga prosimo, de zedinil bi z nami tudi tiste ovčice, ki jih še išče, in ki niso iz našiga hleva. (Jan. 10. 16.)

S takim opominovanjem vam oznanim štiridesdanski post; zakaj ravno pobožna vadba v zatiranju posvetniga poželenja rodi vse toliko zaželeno dobro v zmešnjavah družbeniga življenja, kakor nam sporočuje sv. Bazilij (II. hom. o postu. 5. razd.): „Post, veli on, veliko prida obrodjuje doma po hišah, in nas uči mej svetam živeti; zakaj v hipu v red dene vse mesto in ljudstvo; pomiri hrup in vriš, prežene prepir, in zamori preklinovanje. O! de bi bili vender vsi sploh prijetli posta, potem, kakor Job (3. 18) terdi, se gotovo ne bi slišal glas davskiga tirjavca, in naše življenje ne bi bilo obloženo z zdihovaljem in žalostjo, če le ravnal bi post naše življenje.“

Zagotoviti si pa mir, je treba ponižati sovražnika. Naši nar hujši in nar bolj termasti protivniki so pa strasti ali pregrešne želje, ki podpihujejo meso zoper duha. Zato nas pa sveta Cerkev opominja, mesene želje zatirati, in jih tako pameti pokorne storiti, meso pa duhu podvreči; zakaj pravi post, kakor omenjeni sv. Bazilij (II. hom. 7. razdel.) nadalje uči, je v tem, „de se človek varuje hudiga, de jezik kroti, de premaguje jezo, de se zatira posvetno poželenje, obrekovalje, laž, kriva prisega.“

Kmetovalec, vojak, sodnik, pušarnik in sretnik — vse v eni osebi.

Prisel bo čas, ko zdraviga uka ne bodo terpeli, ampak si bodo po svojih željah učenike izbirali, kakor jih bodo ušesa scrbele, in bodo od resnice ušesa odvracali, k basnim pa se obračali. Ti pa čuj. II. Timot. 4. 3—5.

In sv. Efrem nam to resnico v svojim „razgovoru od bratovskiga posvarjenja tako-le poterdi: „Volkovom ni nič bolj vaeč, kot de pastirji spijo, kajti takrat oni imajo svoje prelastne gosti. Ako so stadni pastirji v spanji zakopani, se godi strašno dušenje mej ovčami. Lev razterga, kolikor mu je drago; volk zadavi, kolikor koli hoče, on pa ne davi po potrebi svoje požrešnosti. Lev požre samo le kos, ako jih ravno več razterga in prežene; volk pa davi, če tudi le samo mervico požre, dosti več, kot pa požreti zamore. Ravno tako vzamo in si posvoji sodnik več, kot zasluži, in jezični dohtar tirja od nadložnih dosti več, kot mu gre. — Pravica je z zemlje zginila. Mi smo jo stirali in jo primorali se vrniti v nebesa. Tam nas ona toži nebeskimu sodniku. Bukve stojé pred njo odperte, iz kterih ona Najviksimu naše napake bere. Ona začne brati, pa ne neha več. Bere mu hudobijo živiga človeka, ki že z eno nogo v jami stoji, in se še vender ne spokori. Bere razuzdanje mladence, ki se pred ženitvo svojo bljudnost nasiti. Bere zaničnost zakonskiga moža, ki svojo ženo zaničuje, z drugimi derži in se zraven hotnico zalaga. Ona bere razuzdanje mladih in gerdobije starih žensk. Te poslednje imenovane sicer nehajo otrok roditi, namest tega pa znosijo in rodijo vsakovrstne hudobije. Otroci pridejo na svet v odmenjenih mescih in dnevih, hudobija pa ne pozna nobeniga časa, temveč se vsaki dan rodi in prerodi.“

Tako toži omenjeni svetnik v petem stoletju po Kristu-sovim rojstvu čez sirsko deželo in njeno poglavitno mesto Edeso. Če pa mi bolj natanko in brez vsih ovinkov te besede premišljujemo in prevdarjamo, najdemo v njih, žalibog! le prezvesto podobo človeškiga vedenja sedanjih časov. Gotovo je sicer, de niso bili sploh vsi Sirci in pa edeski mestjani taki, ko jih sv. Efrem graja, temveč de se je v vsakim stanu tudi med ljuliko pšenica znajala, in de se taka tudi našo dobo godi. Ker se je pa ta svetnik in goreči oznanovalec besede Božje prepričal, kakor znan pregovor pravi, de „beseda gine, zgled prešine“, de on svojih Edešanov še s tako iskrenimi besedami poboljšal ne bo; jim začne lepe zglede, ne le samo iz svetiga pisma, ampak tudi iz življenja svetnikov razlagati, in tako je po sporočbi cerkvene zgodovine čuda in čuda dušic Jezusu Kristusu pridobil.

Boš pa, blagoselčni čitatelj „Zgodnje Danice“, gotovo sam pri sebi mislil: „Ah, pisatelj tega sostavka napeljuje vodo na svoj mlin.“ In odkritoselčno ti odgovorimo: „V tarčo si jo zadel.“ Pa sej si tudi sam prepričan, kakor dobo svetiga Efrema, de se tudi zdaj na svetu tako godi. Koliko jih je, ki zdraviga uka ne terpe, ki od resnice ušesa odvracajo in se k basnim obračajo, ali pa prav za prav svoji otemnjeni pameti kadé. Takim ni skoraj nikakor drugač pomagati, kot de bi se jim, kakor v Damask derečimu Savlu, Kristus prikazal, ter jim zagermel: „Zakaj me preganjate? Zastonj proti ostnu bercate!“ in de bi blagovolil jim odvzeti mreno dušnih oči. Kajti takim je vse zaludo (zastonj), kaj od Boga govoriti, še manj pa od ujevovih služabnikov ali svetnikov. Od tih nič vediti nočejo, in prederzno terdijo, de je stara, vražna in porabljená snova, kar se od njih bere. In ti taki-le možiceljni se pa „razsvetljivce“ sami oklicujejo! —

Ti pa, kristjanska duša, moraš znati, de smo ljudje na svetu mornarjem enaki, ki po neskončnim morju jadramo. Pa mornarji so dvojne verste. Eni so pravični, in drugi — tolovaji. — Tolovaji pa so zvite buče, tičijo po zakotjih

in planejo posebno ponoči nad barke pravičnih mornarjev, ter se jih večkrat polastijo in davijo in morijo, kar je živiga. Pravi pa stari pregovor, da nevarnost človeka zbištri. In kaj storé pravični mornarji? Omislijo si na posebno v ta namen odločenih mestih morskiga obrežja tako imenovane „svetilnike“, ki jim celo ljubo noč svetijo in jih tako tolovajskih in mnogih morskih nevarnost ali obvarujejo ali pa rešijo. Prav tako se godi tudi po posvetnim morju sedanja doba; neka neprilicna tema po njem čubi in pa skoraj v vsakim zakotju dušni tolovaji tičijo, in kot kervizeljne risi na svoj rop prežijo. Ali ni nam torej zavpiti z učenci našiga Zveličarja: „Gospod! otni nas, poginjam.“ In ne bo li on odgovoril: „Kaj ste boječi, maloverni? (Mat. 8. 25, 26.) — Glejte, čujte in molite“ (Mark. 13. 33.). — Pa kaj hoče Jezus s temi besedami reči? boš morebiti mislil, moj kristjan! Čuj, to-le: „Zgled sim vam dal, da ravno tako, kakor sim jez storil, tudi vi delajte“ (Jan. 13. 15.). — In to so svetniki zvesto storili, so pa tudi ravno s tem lepi „svetilniki“ postali, ki nam jadrajčim temno in toraj nevarno noč razsvetlujejo. Njih djanje moremo posnemati; to pa se ne da, če ne poslušamo ali pa ne prebivamo njih blaženiga življenja. Kako pa de je to koristno za vsakiga pravičniga kristjana, nas pobožni in učeni Herman Fričarski prepričuje, rekoč: „Življenje svetnikov so bukve, ki jih naj človek prebira, da zamore svoje življenje tako ravnati in ustanoviti, da ga v veri vtrdi in okrepi, kadar pride čez-nj terpljenje in križ, in ga vodi k pravi pobožnosti in k blaženimu kersanskemu djanju. Niso li to lepe in dobre bukve, ki nas kaj taciga uče? In nam moč, serčnost in jakost delijo, na ternovim in neprostim potovanji skoz življenje? Jez pa tudi zato prebiram rad življenje svetnikov, ker če dalje jih prebiram in branje premišlujem, toliko lepše se mi te bukve zdijo. Je namreč nekaj neizrečeno visokiga in globokiga, prijetniga in groljiviga v zgodbah svetnikov; temota in nebeska svetloba, in iz njih puhti neki duh, kakor iz boljšega sveta. Sprehod poletno jutro je prijeten, in okrepi dušo in serce in teló. Ponebje je milo sinje, nikjer ni nobeniga oblaka viditi, vse je čisto, solučno in jasno. Škerjanci se više in više žvergolé v zrak vzdigujejo in kakor dalje oko seže, se vidi zelena detelja, pisani travniki, gibljejoče žitno polje in cveteči vinogradi. In po travnikih bučijo čbelice in si iščejo po rosnih cvetlicah svojiga kositca; pa tudi cvetlice med seboj tekajo (se skušajo), ktera de bi naj lepša bila. To je gotovo tako mikljiv pogled, da se Božja dobrota in ljudomilstvo ne more dovelj precuditi in premišljevati. Vendar pa, če ponoči pri svetilnici, kadar je zunaj čez vse tihota in tički in cvetlice spavajo, življenje svetnikov premišlujem in prebiram o njih veri, o njih ljubezni do Boga in bližnjiga, o njih ponižnosti in pobožnosti in čistosti, in o njih sladko skelečih željah do nebes: se mi zdi, da lepši so kot zarja in duh cvetlic in škerjančev petje, in to prav živo tudi sam občutim, kako sladek in mogočen in mičen mora biti Gospod, ki kaj taciga v svojih slabih stvaréh storiti zamore.“ (D. nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Naše šolske reči se nekako čudno motajo. Sliši se, da zopet tega polletja veliko števílo latinskih učencev ni dobro opravilo. Ubogi starši — bodo pa spet iskali grošev, da bi plačali učilnino za svoje premalo pridne sine! Nekje mora že biti skaza tacega slabega napredka. Kje je?

Morebiti v učenikih? Šolska osnova, pravijo, je taka, da bi se mogli učenci že v šoli pri razlaganju večí del naučiti, in bi postranskih učencikov ne bilo treba; pa jih toliko še z „inštruktorji“ ne more nič opraviti! Nekteri učenci se pritožujejo, da so bili samo po enkrat, in še tisto le kaj malega v pol leta vprašani. Če je to res, menda je vendar le premalo; nar boljšemu tako utegne spodleteti. Naj

še nar manjši otročiče, ki si sami z bukvami nič ne morejo pomagati in le malo paziti, vendar tako napravimo, da jih večí del izdela, n. pr., kersanski nauk, ki gotovo ni lahka tvarina.

Morebiti je vzrok v tvarini? Da so nektore bukve za našo mladino, n. pr. v 1. razredu, pretežke, „preabstraktne“, tega se vsak lahko prepriča, kdor jih le nekoliko bolj na tanko pregleda. Mogoče, da je marsikaj enacega tudi v drugih razredih, da molčimo od težkega naravnstva, ki se je poprej še le v 7. šoli učilo, zdaj pa že v prvi.

Morebiti v učilu ali metodi? Čutili je, da se zgorej premalo na to gleda, da dečki v 1. lat. razredu še niso doveršeni Nemci. V začetnih šolah se po pravici in ravnopravnosti zdaj nekoliko bolj tudi materna beseda uči in nemščina — vsaj povsod ne s tako silo, kakor poprej. Že v prvih latinskih razredih pa je več učencikov tujih, ki ne morejo učencem težavnih tvarin nič zljajati z materno besedo. Tudi tuji učenci in sicer v višjih razredih, kjer bi mogla nemščina že bolj gladko teči, vendar spoznavajo, da vzrok slabega napredka je v tem, ker ni domači ali materni jezik v šolah učilni jezik. Kdaj tedaj se bodo v tej reči naše šole kaj premaknile? Sviti cesar so zopet zdaj nedavno nekemu slovenskemu vikšemu pastirju, kakor smo za gotovo slišali, zaterdili, da je Njih rečna volja, ravnopravnost izpeljati, nad čimur noben pošten Avstrijan ne dvomi: zakaj pa so služabniki v ti pravični reči tako počasni? —

Morebiti je zadržek v učencih? Vidi in sliši se sem ter tje, da imajo marsikteri rajši smodko v ustih, kakor pa bukve v rokah, to je res; pa tudi dosti je taci, ki „le za klas študirajo“, torej le takrat, kadar mislijo, da bodo vprašani. Tako djanje ni pošteno. Mladenci premalo prevdarijo, da bodo vsega v življenji potrebovali, več ali manj, cesar so se naučili. „Non scholae, sed vitae discimus.“ Tehten pomislik pa še je ta, da učenje je učencem dolžnost, in leni učenec torej hudo greši zoper dolžnost svojega stanu. Leni učenec je tudi zanikaren domorodec, od katerega je domovini malo dobrega pričakovati; on ne ljubi svojih staršev in domačih, kterim s svojo nemarnostjo škodo in veliko žalost dela, in še zlasti sadanje dobo, ko se mora denar res skorej s kervavimi žulji služiti. Čez vse nar hujši pa je poslednjič, ker je „lenoba vsih grehov mati“, in so torej v nemarni radi tudi razuzdani učenci, ter sami sebi nar večí nesrečo nakopavajo. Naj bi se mladi dijaki večkrat ozerli na nektore nekdanje bivše latinske šolce, kako revno sem ter tje pohajajo, ker so svoje dni grešili, to bi jih gotovo k pridnosti močno močno spodbudalo; ne manj pa tudi k čednemu življenju in zvesti molitvi, ker vsa pomoč je od zgorej. Sej že neverci so spoznali: „A Jove principium.“

— **Cerkveno slovstvo.** Četrti zvezek sv. pisma, s kterim je zdaj celo delo dokončano, se dobiva v knezoškofjski pisarnici po 2 gol. 70 kr. Pozneje se bo cena za vse sv. pismo skupaj določila.

ŠMARNICE

neomadežane Marije Device s sv. mašo.

Tretji letnik.

S podobo na čelu. Spisal, založil in na svetlo dal Luka Jeran, duhoven ljubljanske škofije. Natianil s čisto novimi in raznimi čerkami Jožef Blaznik v Ljubljani 1863. V lični dvanajsterki 296 strani. — Te Šmarnice so spisane mično, ker so v podobi cvetlic; koristno, ker so skoz in skoz vse na djansko življenje obračane; k pokori budivno, ker je vsak dan tudi ena cvetlica „iz verta večnosti“ djansko, ker verni vsaki krat tudi eno cvetlico na dom seboj dobijo; Marijo častivno, ker zraven tega, da se vse kakor celina strinja v Božjo slavo in Marijino čast, ima vsak dan posebno dogodbo, ki Njo preslavlja. Upamo torej,

de so Šmarnicam lastnemu namenu primérjene, in bodo naj Slovencem serčno priporočene. Šmarnice so z velikim trudom spisane zato, da bi se med ljudstvom razširile, da bi bile tudi še po pretečenem majniku prijetno in koristno domače branje, — toliko ljubši, če ga že v cerkvi poprej ališijo. Torej prosimo č. duhovne, da bi v boljši pospeh tega namena bukvice razširjali. To je dobro tudi zlasti v tistih krajih za posamezne ljudi, kjer zavolj težavnih okoliščin ne morejo Šmarnic očitno obhajati, da jih doma opravljajo. Sploh pa je tvarina tudi pripravna za cerkvene ogovore ob Marijnih praznikih, ob kakoršnih je dostikrat za derga za potrebno snovino. (Cena po različnim zvezku je 60, 70, 90 kr. in 1 gold. 20 kr.) Lepa kamnotisna podoba in natis v bukvah gosp. Blaznikovi tiskarnici poštenje dela, česar se bo vsak lahko prepričal. Natisnjenih je bukvic le blizu 1500; ako je torej komu zato, da bi jih ne zamudil, naj pa bolj hitro po njih seže; dobi jih pri Gerberji, Kremžarji, Ničmanu in drugod po Slovenskem.

Iz Ljubljane. Potrebno se nam zdi, omeniti tistih pesem za Šmarnice, ki se od vseh strani želi, da naj bi se v posebne bukvice natisnile, in bi se tako pevcam, pevinjam in organistam njih trud zmanjšal. Zraven pesem, na ktere so g. Rihar napeve naredili, imamo odmenjenih še precej drugih novih, ki so nekaj na novo izdelane, nekaj prestavljene. Pridjalo bomo tudi „Pred stolom“ in tiste latinske roči, ki jih je nasvetoval g. Podratitovski. Iz g. Riharjevih napevov smo jih do zdaj za natis odmenili blizu 40, ki so skoraj vse vzete iz raznih tečajev „Zgodnje Danice“. Te pesmi so od mnogoterih pesnikov, ki jih hočemo tukaj imenovati zato, ko bi kateri ne bil zadovoljin, da naj se njegove pesmi natisnejo, da nam bi blagovolil v kratkim naznaniti. Pristavimo pa tudi to, akoravno so od posameznih gg. pesnikov le posamezne pesmi, ki večinu po 6 od eniga, smo vendar voljni jih honorirati gg. pesnikom, kar bi se morebiti nar. ložej opravilo z bukvicami, ker je le mala reč za posameznika, ko bi vzeli tudi n. pr. po 12—15 gld. za tiskano polo. Zastran tega bomo še govorili. Pesmi todaj so te-le: Gosp. dekana Hicingerja jih je 6: M. pomočnici Sercu M. D., Pozdrav Marii, Lepota M. D., M. Kraljica angelska, M. Zgod. Dan. — G. J. V. (Jož. Virka; ali ktera morebiti tudi J. Volčiča: prosimo naznaniti, ako niso vse te g. Virkove) so te-le: V slavo Marije manjkove, V slavo M. D., Pervi pomladi, Češena bodi Marija, Lepota M. D. — G. Jan. Volčiča: Čast M. D., Slava M. prečisti D., Vnebovzetje M. D., Marija Vertnarica, Darovanje M. D. — G. Burja: Marija Danica, Marija moja pomoč. — G. Marešiča: Mati si moja, Sladko ime Marija, Velikonočna. — G. Praprotnika: Perva Šmarnica, Marii, Pobožnost k Marii, Marii. — Gg. Tomšičev (E. in J.): Marija v rajskim vertu, Čast M. D., Zdihljeji k Marii. — G. „n. n. n.“: Marija Mati sv. ljubezni. — G. „m. n.“: Marija manjkova Kraljica. — G. S-n: Slovez M. D., Marija uzor lepote. — G. P.: Zaupanje v Boga, Marija naša pomočnica. — G. Kaligerja: Slava Marii. — G. Bilca: Marijno češenje. — G. Galeta: Božja čast v naravi. — G. Šrola: Marija ljuba Mati. — G. J.: Hvalnica Marii, Marijinu presv. Sercu. V rokopisih imamo razun svojih odmenjene še te-le šmarnične: „Marija kraljica, nebeška Gospa; — Češena cvetlica, Marija češena; — Že slavčki.“ (Od vseh tih ne vemo pesnikov in prosimo, da bi se naznanili, ker imena pri vsaki pristavljamo); „Kaj v dar Marii,“ g. Bonača. Ako bi kdo želel, da naj se še ktere sprejmejo, n. pr., iz bolj poslednjih „Zgod. Dan.“, kjer bi bilo upanje, da se bodo napevi naredili, ali so že kje narejeni, naj jih nam blagovoli, naj berž ko je moč, spisano poslati (sami nimamo časa jih sem ter tje iskati), da jih pridujemo, ker une smo že v pregled v kn. škof. pisarnico odpravili. O začetku sušca se mora natis pričeti, če ne, ne bodo gotove do majnika.

Vr.

— Mnogi so že popraševali po podobah sa. Cirila

in Metoda, zdaj smo jih dobili veliko snopičev, po 1 gold. stotina. —

V ljubljanski škofi je po letošnjem duhovnem imeniku: 11 korarij; 288 duhovnij (193 parokij, 81 lokalij, 3 vikarije, 11 starih kaplanij); 20 nasamnij ali ekapozitur; 230 kaplanij; 6 zgodnij ali manemiarj; 42 beneficiatov. V 20 dekanijah je 308 duhovnijskih cerkev, 1018 podružnic, 7 samostanskih cerkev, in 147 kapel. Duhovnov korarjev je 15, dušnih pastirjev 515, pri drugih službah 26, v pokoji 52, zunaj škofije 21, duhovnov tujih škofij tukaj 13, samostanskih 53; redovnic sv. Uršule 70, usmiljenih sester 20. Katoličanov rimskih je 513,448; starovercev ali grekov zedinjenih s katoliško Cerkvijo 101, nezedinjenih 240; protestantov 147. — tedaj skupaj 387 tistih, ki niso naše vere. Umerlo je pretečeno leto 18 duhovnov. — Bogoslovcev je v IV. letu 15 (med njimi 4 mašniki); v III. 15; v II. 23; v I. 23. — skupaj 76.

Z Dolenskiga. Une dni sta se tu okoli klatila dva plašarja, ki sta podobe, roženkrance in svetinje prodajala. Vse to — sta pripovedovala — je „močno žegnano.“ Bila sta oblečena, kakor taki prodajavci, — nekako, kakor se okoli Gorice nosijo. Zraven teh „močnih žegnov“ sta pa prodajala tudi „papeževe žegne,“ kakoršne — sta djala — papeži le na sto let dajejo. Ti žegni pa de so tako močni, kjerkoli je tak žegen, de se ni treba bati nobene neareče, nobene moči hudiga, in kaj vém, s čim sta se ljudi slepila?

In kaj sta sleparja še počenjale? De bi nevéde — slaboverne ljudi bolj goljufala, sta imela „en posebno velik papežev žegen,“ kteriga sta kazala, in bi ga za „sto gld. ne dala.“ In kadar sta ljudem ta „močni žegen“ hotla pokazati, sta hinavsko pred ta žegen poklekovala, se križala in na prvi terkala. Se vé, de tega nobeden ni mogel kupiti. Manjših žegnov pa sta precej spetala po 1 ali 2 gld. — In kakšni so bili ti žegni? Mlad mož mi je prinesel té dni tak žegen in je tako potepuha izdal, ki sta pa kej naglo pete odtegnila.

Bil je mnogokrat zavit list, na katerim so bile z lesam slabo natisnjene male podobe svetnikov. V tem listu je bilo na sredi prilépljenih nekoliko smeti, kakoršnih je v vsaki bajti cel kup. Med temi smetmi je bilo pomešano cvetje raznih cvetlic, tudi košica v sredi, in na vogléh nekoliko svetliha loša.

Kam sta plašarja šla, ne morem zvediti; berž ko ne proti Štajarskemu. — Slovenci! čujte, in ko jih kje dobite, primite jih, ter jih gosposki zročite, da očitne goljufe ostro kaznuje.

J. V.

Pristavek. Naj bi ljudje kaj toliko pameti imeli in svoje duhovne poprašali, kadar jim kdo kaj tacega ponuja! Pa tudi že iz tega bi lahko vsak sam sprevidil, da taki ljudje so sleparji, ker se duhovnov in znajdenih ljudi ogibajo, in same nevedne za njih težko zasluženi denar oplahujejo, in vraže sejejo, ki so v prvi Božji zapovedi prepovedane.

Vr.

Iz Celovca. (Pastirski list za kerško škofijo.) Že od dekda je navada, da škofje še pred postom svojim vernim oznanjajo postne dni za celo leto in dovoljene zljajšave. O tej priložnosti naš milostljivi knezoškof svojim vernim tudi marsiktero prijazno besedo privoži, naj bi jo v postnem času premišljevali. V letošnjem pastirskem listu svariijo svoje verne, kakor dober pastir svoje ovce, pred gnjusnimi pregrehami zoper našto zapoved Božjo in dokazujejo z živo resničnimi besedami, da te pregrehe po naši domovini že strašno oblast imajo in mnogo mnogo duš časno in večno pomorijo.

Z milo besedo svariijo, prisercno prosijo, naj pregledajo o svetem postnem času vsi svoje serca, in naj se vernejo nazaj s hudobnih potov, da bi obhajali sveto veliko noč s čistimi, ali vsaj spokorjenimi serci.

V svoji pastirski skerblijivosti bi naš viši dušni pastir

vsakega posebej prosili, opominjali in svarili pred nevarnimi prepadi; ker pa tega ne morejo storiti, se obernejo s svojo priserčno prošnjo naprej do ljube mladosti. Veselijo nas o vigradi (spomladi) rožni popki, kedar se razcvetati jamajo; če se pa v popku požrešen cerv zaredi, ga v malo dneh razjeda; ovednele peresca na tla popadajo in se po-teptajo. Tak gerd cerv za mladost je huda poželjivost in ničemnurnost, ktere mlade serca motite in cvet mladosti pokončujete. Kako ljubeznjivi so nedolžni otrociči v šoli; pogledjte jih nekatere leta poznej, kako žalostno se spreminjajo! Zrastle so — pa le v hudobiji, ne v čednosti ali v dopadenji Božjem. Toliko nesrečnih zakonov, toliko zapučenih sirot, toliko tatov, roparjev in morivcov, vse to je žalostni sad pregrešnih zavez in nečistosti. Zatorej kličejo mladenčem in deklinam: „Bdite! molite!“ Varujte se perve stopinje, varujte se grešne priložnosti; zavarujte svoje oči in svoje ušesa, da bote si ovarovali nar dražši zaklad — nedolžnost svojih duš.“ —

S prijazno resno besedo govorijo potem tudi staršem, katerim je Bog drago blago nedolžnih otrok izročil. Oče ali mati ne bi mogla biti mirna, ko bi vidila strupeno kačo krog pers svojega otroka se ovijati, ali ko bi ga vidila igrati se kraj strašne globočine. Strupene kače vašim otrokom se zapeljivci in zapeljivke, ker ostrupijo in umorijo njih dušno življenje, slabe tovaršije, lenoba, pregrešno kratkocassovanje in nevarne zaveze so sinom in hčeram nar nevarniši prepadi, od katerih jih odvracati je vsem staršem nar svetejša dolžnost.

Še hujša morivka otroške nedežnosti je nesramnost staršev; ona dete že v porodu omadežuje, in to se od roda do roda dedva (poverbuje).

Se gospodarje in gospodinje ogovorijo s kratko besedo, ker jim je posebno skrbeti za poštenost svojih družin. „Ne bodite s tim zadovoljni, da so posli le pridni pri delu; posli delajo za vas, vi pa skrbite tudi za njih duše: kjer ni srmožljivosti, tam ni vesti; kjer ni poštenosti, tam ni terdne vere; kjer pa vesti in vere ni, tudi pravičnosti, zvestobe in prave pokorščine ne najdemo. — Razuzdanost je mati potepuhov: ti pa so prave šibe soseske. — Gospodarji, gospodinje, skrbite za poštenost svojih družin!“

Vsi pa naj krotimo svoje meso; kajti krotenje svojega mesa je jedro vsega posta.

O da bi te zlahtne pastirske besede v naših sercih našle dosti rahle rodovitne zemlje, da bi obrodile stotern sad! (Slov. Prijat.)

Stajarski Slovenci bodo obhajali tisočletnico ss. Cirila in Metoda 9. sušca. Imeli bodo peto sv. mašo in slovensko pridigo, in zvečer besedo. — V Mariboru je gosp. Jan. Majciger poslovenil Bilytovo življenje ss. Cirila in Metoda in vabi, naj mu pošljejo imena, kateri bi želeli bukve kupiti, ki bodo veljale 1 gold. 50 kr., de bo previdil, če bo mogel popis na dan spraviti ali ne. Z lepimi lesorezi ozaljšano delo misli v Prago v natis poslati.

Iz Mariborske okolice. (Konec.) Pa kdo porēce: Res, ogenj je takrat velik, ali hitro dogori in ugasne. — Kaj pa so Judje s svojim svetim ognjem storili? So ga pustili dogoreti in ugasniti? O ne! temuē derv so mu gori devali, in mešniki so bili dolžni skrbeti, da ta ogenj nikolj ni ugasnil. In ravno to je tudi nam storiti; moramo najmre skrbeti, da ta sveti ogenj, ki se je misijonu v človečjih sercih vnel, nikolj ne ugasne; in to se zgodi po pridigah, kersanskih naukih, in gostih spovedih. Ne smemo misliti, da je z misijonom delo dokončano, ampak se le prav začeto. Po doveršenem misijonu nas čaka dovolj dela, ako hočemo misijonski sad ohraniti: ljudje bodo najmre raji k spovedi hodili, in ravno po gosti spovedi in sv. obhajilu se dobri misijonski sklepi ohranijo, pridige se bodo mogle bolj izverstno izdelovati; in ker se bolniki ne bodo več tako smerti bali, bodo se tudi raji dali s sv. sakramenti previditi; zato bo treba tudi

več spovedovati. Res več težavnega opravila. Pa bodisi, sej bomo enkrat v grobu dovolj počivali, in naše dela pojdejo v večnost za nami.

Ali ni pa že na tem svetu za duhovnega pastirja veselja obilno, ako ima pridne ovčice? In ako se ravno pri vsem trudu in marljivosti ktera zgubi, jih pa vender več zvestih ostane, in tudi vediti ne moremo, če se ne utegne kedaj sv. misijon ti dušici koristiti, ako ne popred, morebiti še o smertni uri.

Posebna hasen od sv. misijona so dobro storjene vesoljne ali dolge spovedi. Marsikteri grešnik, ki je že dolge dolge leta v nepokoju živel, se pri tej priliki svoje butare reši; in bo tedaj s hvaležnim sercem za svojega g. fajmeštra molil, da so mu tako lepo priložnost oskerbeli, svojo vest očistiti. In ljudi v zastaranih grehih je veliko več, kakor pa mislimo, celo ljudi, od katerih bi naj menj pričakovali, kakor se bere od kmeta v življenji sv. Vincencija de Pavia.

Zavoljo stroškov pa se naj nikdo preveč ne ustraši, sej ni treba spovednikov za deset duhovnij navabiti; naj vsaki pastir za svoje skerbi. Tudi je od misijonarjev znano, da so celo z malim zadovoljni, ker vejo, da niso poklicani na gostijo, ampak na delo. Po nekih krajih tudi farmani z darmi radi pripomagajo. V neki duhovnij je farman o misijonu k fajmeštru prišel in rekel: „Gospod, vem da so vas ljudje z vsem oskerbeli, pa na nekaj naj bolj potrebnega se vender nikdo ni zmislil; nate grudo soli.“

Naj prijetniši za sv. misijone je adventni in postni, sploh zimski čas; tudi poleti je dobro, pa le o času silnega dela ne, kajti ljudje ne bi utegnili k pridigam hoditi, posebno če sv. misijon 14 dni terpi; tedaj bi bilo škoda za trud in denar. —

Da je med nami tako malo misijonov, je naj več krivo pomanjkanje slovenskih misijonarjev. — Ali ni pa med nami preč. duhovniki dovolj izvrstnih govornikov, in izurjenih spovednikov? Posebno sposobni za to delo bi čast. oo. Franciškani in Kapucini bili, ker že njihova ponižna obleka pokoro oznanuje. Na Nemākem oo. Kapucini jako slovijo kakor posebno pridni misijonarji. Bi li to pri nas ne moglo biti? Gospode Lazariste pa tako imamo, ki z veseljem sercem grejo na sv. misijone. Duhovni pastirji! pokličite jih; ljubeznjive, prijazne duše so, tudi dobri in verli misijonarji; osrečite svoje farmane s svetim misijonom, storite svoji duhovnij to veselje, ne bo vam žal nikoli ne, naj menj pa o smertni uri!

In tako bi imeli za misijone duhovnov dovolj, in gg. predstojniki duhovnij bi si vzeli, ktere bi želeli. — Bi li ne hotel kdo te koristne reči za blagor slovenskega ljudstva poprijeti?

O koliko nedolžnosti bi se s tem ohranilo, v veri mlačnih oživel, grešnikov na pravo pot spravilo; sploh duš za nebesa pridobilo! In za verne — kako veselje! Dušni pastirji pa bi imeli priložnost, dosti zamujenega popraviti, veliko tolažbo za poslednjo uro si priskerbeti, in za večnost veliko plačilo. Tedaj: Bog daj srečo!

Z Dunaja nam naznanuje slavni odbor Marijne družbe za afrikanski misijon: „Iz Afrike imamo nove naznanila. Vsi misijonarji so zdravi in zadovoljni. V Hartumu je veliko veselje, da misijon tam ostane, ker veliko velja pri prebivavstvu in je pod svojim prednikom O. Fabijanom tudi že veliko dobrega storil. Misijon pri sv. Križu pa se bo opustil, ker ondi se ne dá nič opraviti; tudi gosp. Morlang (Tirolec) ga bo zapustil in se v Evropo verne. Šelal ostane za zdaj ko zvezna postaja med Aleksandrijo in Hartumom.“

Razgled po kersanskim svetu.

Družba za bratovščino sv. Detinstva na Dunaju je l. 1861 zbrala čez 10.300 gld., poprejšnje leto pa čez 12.500 gld. Ta denar, kakor je znano, se obrača za take

otročiče, ki jih neverniki zaveržejo ali prodajo, kristjanje pa imajo posebne misijonske ljudi, de jih pobirajo, keršujejo in odrejaajo. Središnji ali veliki odbor te bratovšine je v Parizu, in le-ta naznanja, de pri vsih homatijah in voj-skah po Ameriki in Evropi se vdeleževanje te bratovšine razširja. L. 1860 je imela namreč ta bratovšina 1.560.592, l. 1861 pa že 1.636.841 frankov dohodkov. Pa tudi misijonske potrebe po Kitajskem, jutranji Indii, Japonskem in drugih krajih so zmiraj večji, in misijonarji morajo hudo preganjanje terpeti. V Tonkinu so 1. listopada 1861 trije duhovni dominikani za sv. vero kri prelili. L. 1861 je bilo na Kitajskem 7.000 otročičev v smertni nevarnosti keršenih, izmed katerih jih je 6.300 že umerlo. V Peking-skim okrožji je 15 misijonarjev, ki zmiraj okrog hodijo in zaverženo otročiče pobirajo; 100 pobožnih žensk pa je, ki hodijo po hišah nejevernikov, in keršujejo otročiče, kateri so v smertni nevarnosti. Sto domačinskih devic opravlja šole in ubožnice. Enako so tudi šole in ubožnice za dečke. V okrajini „severni Čeli“ je 20.000 kristjanov v 300 srenjah, ki imajo 5 tujih in 14 domačih duhovnov. — V južno-večerni okrajini Čeli je bilo l. 1861 keršenih čez 2000 otrok. Ta okrajina ima 2 ubožnici in dobre znamenja za keršanstvo so v tem kraju. — V Mandžurii otrok neverniki sicer ne zametvajo; vendar jih pa degajo z oken in čez zidove, če le zbolijo. Imajo namreč vraga, če taki otroci v stanovanji umerjejo, de po smrti nazaj hodijo staršev, bratov in sester iskat, — de pa sled k domači hiši zgrešijo, ako jih rumeni volki (šakali) in svinje požró. Bilo je tedaj ravno to leto 4.412 keršenih, izmed katerih je že polovico pomerlo. Povsod misijonarji napravljajo zraven ubožnic tudi lekarnice ali apoteke, ker imajo s tolikimi malimi bolniki opraviti, in pridobivajo si zemljišča, de učijo mladino polje obdelovati. — V angleški jutrovi Indii ste dve aposteljski namestnii (vikarii), Patna in Bombay (r. Bombé). Aposteljski namestnik Hartmann je za vodbo ondoduiga ženskiga vstava pridobil angleške redovnice iz Parskiga, ki so pred nekaj leti skoz Ljubljano v ta misijon šle. Guječa v to odrejšo je zmiraj večji, tako de ste se mogli še 2 podružnici napraviti, ki ste zlasti odmenjeni za odrejo neverskih deklic. Za odrejo dečkov sta prišla 2 misijonarja iz Parskiga, in apost. namestnik namérja za novo spreobrnjeno mladino posebno naselbo napraviti. Spomina vredna je dogodka z neko mesečno deklico, ki je pozno ponoči z lučjo šla med posteljami družih otrok in jih je zažgala. Vriš vstane in redovnice so precej pričujoče in začno gasiti ter rešijo 3 deklice, katerih obleka je že gorela. Na koncu spavnice pa stoji mesečna deklica vsa oterpnjena in nobeniga glasu ni od nje; vsa obleka že gori! Redovnice jo s svojo lastno obleko objamejo, de bi oginj ugasile. Še le ko so jo z vodo obilvale in po imenu klicale, se je zbudila. Ni pa od vsega nič vedila, kar se je bilo dogodilo, in je tožila, de jo hudo boli. Prednica jo je tolažila: Ljubi otrok, spomni se bolečin, kt ere je ta teden (veliki teden) tvoj Zveličar za-te terpel. — deklica pa je odgovorila: „Njemu hočem vse darovati!“ Vsa zdravniška pomoč je bila zastoj; od deklice ni bilo ne ene pritožbe več slišati: bila pa je čez osem ur — merlič! Zapedadama je molila za svojo mater, za redovnice (nune), za škofa, in tudi za sv. Očeta papeža, de-si tudi je nihče ni tega opomnil. — Odrejša v Patni obetajo obilno sadú; v njih niso le samo katoličanstvu pridobljeni otroci z vsim oskerbljevanji (do 500 otrok obojiga spola), ampak tudi protestantski in anglikanski otroci hodijo prav obilno v šole. Za te naprave odločuje družba sv. Detinstva na Dunaji vsako leto 3000 gld.

Na Dunaji je 24. t. m. umerl učeni gosp. dr. Anton Günther v 80. letu svojiga življenja.

V Chemnitzu in na okrog neki krivoverci, ki se imenujejo „občeniki svetnikov“, svoje vraže počenjajo. Ni davno, ko so se bili v Martersdorf-u zbrali k očiševanju grehov in so hotli v ta namen kervavo daritev opravljati.

Na mizi je ležalo dete, ti „svetniki“ pa so okoli njega klečali in molili, in že so hotli otroče zaklati, kar stopi četnik (žandarm) med nje in ohrani nedolžno življenje. Več deleznikov je bilo v ječo odpeljanih. — Kako naglo zabrede v nar strašnejši zmote, kdor se svete Cerkve ne derži! (Cyr. a Meth.)

Slovesnost ss. Cirila in Metoda se nastaja obhajati po vsih slovanskih zemljah. Omenimo tukaj samo Lužičanov, kateri so v ta namen založili družbo „Tovarstvo ss. Cyrila a Methoda“, ki bo na svetlo dajalo dobre bukve in pa letni list „Katolički posel“ na 12 polpolah.

Zastran poljskiga upora se nič prav na tanko ne vé, zlasti ker Rusi in Poljaki vsaki po svojim svoje vsepeho po daljnopisih, razglasujejo. Večkrat se sliši, de moč in serčnost upornikov peša in de mende tudi nič opravili ne bodo, kakor druge krati niso. Milovanja vredno je, de se bratje koljejo med seboj, pa de gerdi Rus ubogim Poljakom pravičin ni. Milovanje za Poljake se sliši od vsih strani razun od Rusa in Prusa, pomagat jim pa k njih pravicam nihče ne bo, kakor le sam Bog, ko bi rajši gledali na večerstenje katoliškiga življa in narodnosti, kakor pa de po taki poti išejo svojih pravic, ki blagoslova Gospodoviga imeti ne more.

Sveti Oče so rimskim postnim pridigarjem to leto o postnim začetku med drugim rekli: „Vojška zoper Cerkev že štiri leta divjá z vso močjo, in še zmiraj ni zanesljiviga znamenja za mir. Cerkvenimu služabniku je torej bolj kakor kdej potrebno, de je sam na vse hudo pripravljen, in de tudi vernike pripravlja; ter naj sedanje zmote preganja, de-bre oserčuje, ki so le prevečkrat preboječi, nevedne uči in zbegane na pot zveličanja vodi, kolikor je mogoče.“ Dalje pravijo, de v ubogi Italii se pri mnogih kaže veliko povračanje k dobrimu, ki so bili ravnokar še sovražniki dobri reči, in kakor koli silno je oslepljenje, je vender spoznanje in zavedovanje zmiraj obširniji in večji...

Na Angleškem je tolika revšina, de je samo v Lan-kashiru 150.000 delavcov brez dela, in 430.000 ljudi na podporo in milošnjo čaka.

Iz Ljubljane. 26. u. m. so imeli mil. knez in škof v stoljni cerkvi veliko sv. mašo zavolj vstavnega obhajanja.

Domače duhovne vaje,

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Zgledi premišljevanja.

1. Zgodovinski zgled te molitve.

„Bog angelam, ki so grešili, ni zanesel.“ (2. Pet. 2. 4.) — Ta verstica govori od greha angelov in vsaka beseda ima svojo tehtnost. —

Bog, nar bolj usmiljeni Gospod, kterimu je lastno, se vselej usmiliti in zanašati, tolikim in tako imenitnim duhovam ni prizanesel, ki so vender le enkrat in pa le v mislih grešili, in vekomaj jim ne bo prizanesel. Tako in enako premišlja spomin.

Um prevdarja: Bog nepokornim angelam ni zanesel: tedaj tudi meni ne bo zanesel. Pač se mi je torej treba bati i. t. d.

Volja pa se precej ozira na preteklo življenje; voši, de bi se bila zmiraj po ti resnici ravnala; preklicuje svojo prederznost, se čudi Božji prizanašljivosti, in poniža se globoko. Potem v novo stori sklep: s strahom in trepetam delati delo svojiga zveličanja, se tudi od delec ne blizati nobenimu smertnimu grehu, in nikoli ne živeti v stanu dvomljive vesti. Poslednjič prosi po Jezusovim zasluženi, ki ni umerl za angele, ampak za ljudi, po poterpežljivosti, ki jo je dosihmal imel z njim, in zavolj svoje velike slabosti, de

bi ga Bog v dobrim poterdil, kakor je poterdil dobre anjele po njih zmagi.

II. Zgled znotranje molitve v dogmatičnim ali vernim stavku: „Določeno je človeku, enkrat umreti.“ (Hebr. 9, 27.)

Te besede imajo v sebi versko resnico od smerti. Prevdarjaj besedo za besedo. Določeno je, in pa določeno s takim sklepam, ki se ne dá nikoli več premeniti. — Določeno je človeku, brez izločka in razločka starosti, stanú, službe; brez ozira na čast, zaslužnje itd. — Človeku je določeno umreti, to je, ločiti se od telesa, in prestopiti iz časnosti v večnost, desi tudi ne vč, kdaj, kje, kako? — In poslednjič, določeno je človeku enkrat umreti, ne dvakrat, ne trikrat, ne večkrat. — Tako opravilo ima spomin.

Iz tega prevdarjanja posname pa um djanski sklep: Koliko je na tem ležeče, de si vsak čas za smert pripravljen. Močni nagibi k temu, de bodi vsak čas na smert pripravljen, so nekaj v tem, ker ne vč časa, in ker ni drugač, kakor de umreti vender le moras; nekaj pa v tem, ker čas, kraj in kakšnost tvoje smerti je negotovo. Naj tehtniši pa je to, ker če si v ti reči skazo storil, je več popraviti ne moreš.

Volja pa naj po vsem tem pregleduje pretečeno življenje. Volja naj voši, de bi bilo tvoje življenje vsak čas primérno temu nauku. Milovaj, de si ne mara tako živeti, kakor de bi ti bilo vekomaj na svetu živeti. Stori sklep, tako živeti, kakor bi živel, ko bi vedil, de ta dan je poslednji dan tvojega življenja. Poslednjič prosi Boga za srečno smert po tistih britkostih, ki jih bo čutila duša, kadar se bo od telesa ločila, po grenki smerti Jezusa Kristusa na križu, po naj višjim gospostvu in oblasti Božji nad vsimi njegovimi stvarmi, kterimu se z nar večim češenjem rad podverži.

Sv. Avguštin pripoveduje, de je bil v Rimu povabljen s svojo materjo Moniko vred, de naj gre pogledat truplo nedavno umerlega cesarja. Kaj je vidil Avguštin? Meso, ki je že povsod gnjiti začinjalo; razprezani život je ves gomazel červov, ki so iz njega in vanj lazili; in dva veči in nagjusiši sta si bila ravno v očnicah stanovanje izvolila. Lasje so izpadali in so zmešani sem ter tje po čepini ležali. Nos in ustnice so bile že odjedene, in zobje so se torej odkriti vidili. — Ravno taki boš ti, kadar boš nekoliko dni v grobu, in temu ne moreš nikakor ubežati. Bi ne bilo mar boljši, de bi s postam in drugimi pokorili sam svoje telo nekoliko hujšal in terl, kakor so delali svetniki, potlej bi manj imeli červi opraviti, duša pa bi se zraven tega bolje počutila. Kdor namreč na meso seje, kaj bo žel? kaj pravi sv. pismo? (Dal. nast.)

Drobtina za post.

Zivela sta pred deset leti mož in žena v precej lepi edinosti med seboj; pritergovala tudi sta si zvesto o štiridesetdanskem postu po zapovedih: — pa žena je bila nedvedna, in kamor je šla in od kodar je prišla, je vedila čez koga kaj povedati. Tako pride nekega dne domú in vé veliko čez marsikoga proti svojemu možu govoriti. Ker je bil pa nje mož pravičen, de ni hotel tega poslušati, kar mu mar ni bilo, tedaj reče ženi: „Kakor tebe poznavam s tvojega jezika, ti sama sebe dobro, druge pa slabo sodiš; poslušaj pa, kaj ti rečem: Post je dvojin, je post de si pri svojem živeži pritergujemo, — in je tudi post, de si pri svojem jeziku pritergujemo. Pervega posta ne morejo vsi kristjanje dopolnovati, ker mnogi so slabotnega zdravja in života; al drugega zamoremo vsi opravljati. Bogú pa bodi potoženo, de ga vsi premalo čislamo. Priporočim ti torej:

od drugih djanj molči, če hočeš de bo tvoj post veljaven; glej, modri Sirah pravi: „Če si kako besedo ališal zoper svojega bližnjega; naj ostane v tebi pokopana, in zanesi se, ne bo te razgnala.“ T.

Drobtinica.

(Podzemeljska železnica.) Kir časopisi imajo namen, povedati, kaj se po sveti imenitnega godi, in pravoveren kristjan povsod vidi perat Božji in blagra svoje duše iskati mora, ne bode odveč, ako tudi podzemeljsko železnico v Londonu oménimo, ki se je neki pred kratkim za splošno rabo odperla, in Vestend z Holborn-Hill-om zedinuje, in tioto stran mesta prerezuje, ki je nar bolj obljudeno in nar več kupčuje. — Njena dolgost je poldrugo angleško miljo, in ima pet postaj, na vsakem koncu pa velikanak kolodvor.

Na dan hlapon dvestokrat z ljudmi sem in tje derdrá, sedem ur je pa za prevoz blaga odmerjenih. Dobiček vloženega denarja, 7½ milijona tolarjev, bo neki donašal štirinajst odstotkov, kar je celom verjetno, kir ta železnica zedinuje vse glavne železnice, ki v London pridejo.

Vsa ta naredba je močno, močno modro vravnana. Tako hlapon sam dim požira, kojega nareja. Ako se pomisli, kako hitro so Angleži to velikanako in čudovito delo doveršili, se pač ne more vaegamogočnemu Bogu zadosti zahvaliti, ki ljudem toliko moči daje, da reči na svetlo spravljajo, ki se jim morajo sami čuditi. Na vse to še pa pravoveren kristjan pristavi: „Ne nam, o Gospod! ne nam, ampak svojemu prevetemu imenu daj čast in hvalo, kir brez tvoje volje Babilonci še enega stolpa niso zamogli dogotoviti.“ SI—v.

Luna.

(Iz zapuščine.)

Je v pozni noči — luna polna sije,
Poslopja mesta bele razsvetljuje;
Serce še pevca vneto ne miruje,
Ko ura mu pokoja že odbije.

Modrica ljubi mirnih ur samije,
Tihota ko po zemlji že kraljuje,
Serce radostno se mu povzdiguje,
Nemirno čuje nočne melodije.

Tako skoz okno sre prečudno luno,
Navdušen ves pritane mično struno —
Pa vtihne brenk pred mesca lepotijo!

Pogosto upa solnce se nam skrije,
V tolažbo luna mirna nam prisije;
Z njo dviga duh se v srečno domačijo!

L. Nožarjev.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. G. Jan. Keršič gre iz Spodnje Idrije v Dob namesti g. Lor. Pogačarja, ki zavolj bolehnosti gre v pokoj.

Dobrotni darovi.

Za afrik. misijon. Hel. B. 1 gold. — Val. Kumar 1 gold. — Studenca 5 gold.

Pogovori z gg. dopisovalci.

M. K. v Ž.: Smo založništvo naznanili. — G. A. U. na D.: Treba jih bo 2000; sicer v pismu, 27. t. m. odanem. — G. Š.: Prejeli hvaležno in prosimo še sklepa. — G. H.: Je mogla zmota biti; listi se Vam določajo.